

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Յ Ի Է Ր Ճ Ի Յ Ա Ս

ԻԿԻՆԻՆՅԻՒՆ ՍԵՆԵ

ՆԻՒՄԵՐՕ — 99 — 1861 — ՕԳՈՍՏՈՍ — 5 — Վ ՍԵՓԵՐ — 1278

ՃԻՒՄԱ Ի ԹԵՍԻ

Ի Լ Ն

Սիւնաւորութիւն տաղըթմագտէ պուլունան Նաղարէթ նամքէս, իմ զաւր իմզարդ շու կիւնէրտէ, քէնտի քէնտի պաղարըն Յայտարարու թիւնլարըն տաղըթմագտէ, վէ պաղը միւլ լէթճէ սէօհպէթլէրէ քարըթմագտէ պուլունտուղու կէօրիւլէրէք, պիղիմ առամըմըղ օլտուղու իլին, հէմտա զըթուղընտան պիղիմտէ մալիւմա թըմըղ վար, վէ հէմտէ, պաղը Յայտարարու թիւնլարըն միւլէլիֆի տա խի քէնտիմիղ իմիլիղ կիպի գըլտա օլունմագտէ պուլունտուղու մէսմուլի միղ օլմաղլին, ալէնէն ճէրհ վէ պէյտն խտէրիլքի, եա պալէսարնտա յ Սիւնաւորի լըճիլտա իմի, վէ եատա սօնուկտա քէնտի իմզարդ պուլունմայան հիչ պիր թահրիրա թըն միւլէլիֆի օլմաղը գաթան գա պուլ իթմէտիքլէն պաղգա, մէր գուլմ Նաղարէթին շու հարաքէթլէրի իլին, քէնտուլի թէքտիր իթմի չիղ տիր:

ՄԵՍԻՒԹԵԱԹ ՕԳՈՍՏՈՍ 5

Օսմանը լըրտը	181 20
Խնկիլը	200
Ֆրանսիացի	160
Իմպէրիալ	163
Գարպօն	34
Գըրմիլ	95
Գէշ իր եարըմըղ եիւղտէ	65
Խաղլին թահլիլ	76 10
Սէնիմ	74
Գօնուկտէ կիպի	67
Սէնիմ եէնի	

ՀԱՎԱՍՏԻՍԱԹԱՐ ՄԻՒԹԵՆԵԱԹԻՅԵ

Օլմը հաղըթլէրի շահանէ պու կիւն եարըն, Պէլկրատ նամ մահէլ լին օրմանլարընը սէյր ու թէմաշա իթմէք նիլէթլիլ, օլ թարաֆլարը քէլթ իւ կիւղար պուլունաթալուրընտան, օրալարտա պուլունան եօլ լար թամիր, վէ քէօզքլէր թէլէլին գըլնարգտան, վէ շու խուսուսուլն իճրասը իսէ, տէվէթլիւ Օլպթլիլ նաղըրը հաղըթլէրինէ իհալէ օլուն մուշ, վէ խաստէթէն Պիւլիւք տէրէտէ տալի պիր իսիլէ եալըլմագտէ իմիլ:

— Սալթանաթը Սէնիլլէնին գուլ վէլի պահրիլէսինի տալի թէքտիր ու թէլէլիս իթմէք, նիլէթի խալրիլէյի շահանէլէրինտէն պուլունմաղլին, տէվէթլիւ գուլարէթլիւ Փաուիշա հըմըղ էֆէնտիմիղ Մաուիւ Մըղ

Խան հաղըթլէրի ճանիպի միւլէլէ քէնտէլէրինտէն, թէքտանէյի ամիւրէնին թախտաթը գաուիլէսինէ, այտա տէօրտէր պին քիսէ ագճէտէն սէնէվի 48 պին քիսէ ագճէ տահա իլալէ օլունմաղլին, վէ շիմտիտէն իսէ, 2 գաթագ, 4 ֆրագաթին, վէ 2 գօրլէթ նամ կէմիլէրտէն, վաթօր մաքինալարը օլմագ իւղը իսթան պօլտա, վէ 2 ֆրագաթին, վէ 5 գօրլ վէթ տալի ինկիլթէրրատէ ինչա օլունմաղլին իրատէյի սէնիլլէրի սաուր պուլունաթալու գաւա, մէղքիւր գօրլէթլէրտէն պիրիսինին մէսարիֆինի, Վալիտէ Սուլթան ալլէթլիւլէն հաղըթլէրի, թախտաթը ալլէթլէրինտէն էտա պիրլէ, թէքտանէյի ամիւրէնէ իհտա իլլէմէկի արղու իլլէտիլլէրինտէն, միւսաա տէյի շէհրարի տալի շայան պուլունաթալու շուր:

— Վալիտէ Սուլթան ալլէթլիւլէ շան հաղըթլէրի թարաֆլունան, Տիւղէն Պօղոս պէյ ճէնապլէրինէ, պիր գըլթա միւլ ճէվէրլէ էնֆիլէ գուլթուսու իհտա պուլունաթալու շուր:

— Սէլիսի Մէքեմը Մալլէ մագաթա օտաուր միւլթէպիլան խիւլաֆատընտան, Իզլէթլիւ Մըրիֆ պէյ էֆէնտի, պաղը մէմուրիլլէթ իլլէ Պաղտա ճանիպինէ թայլին պուլունաթալու շուր:

— Մաուիլլէ օրտուլի շիւմա յունու գաթու քէթիլիւտալըղ մէք թուպի սէրաուկէրի, Միւլտ պէյ էֆէնտի հաղըթլէրինէ,

— Մաուիլլէ օրտուլի շիւմա մալունու գաթու քէթիլիւտալըղ, մէքթուպի սէրաուկէրի օտաուր միւլտիլի Վալիթ էֆէնտիլէ,

— Խաստէ օրտուլի հիւմալունու մուհասէպէթլիլի, նիլալիլէ մուհասէպէթի սաուրգ Ֆէյլի էֆէնտիլէ,

— Նիլալիլէ մուհասէպէթլիլի, իլլէթպէյի էվէլի սընրֆը սանիսիլլէ, միւլմէյիլի սաուրգ թէվիլի էֆէնտիլէ,

— Նիլալիլէ քիթապէթի, իլլէթպէյի սանիլլէ սընրֆը սանիսիլլէ մէքթուպի սէրաուկէրի օտաուր մուլապէլէթի, սաուրգ Նաղմի պէյ էֆէնտիլէ,

— Նիլալիլէ մուհասէպէթի մուլալիլիլի, Նիլալիլէ մուհասէպէթի միւլմէյիլի սաուրգ Վալիթ էֆէնտիլէ,

— Իզմիտ գալիմագաթըղը, Իզմիտ խանէտանընտան շասան էֆէնտիլէ իհալէ վէ թէվիլի պուլունաթալու շուր:

— Պու քէնճէմպիլի կիւն Ֆրանսա իմքէրաթուրու հաղըթլէրինին եօրթուսու կիւնիւ օլմաղլին, իճրայի մէրաուիլի թէպիլք զըմընտա, Օալթը շահանէ թարաֆլարընտան պիր սէր քէթաթիլ, վէ Պապը Միլ թարաֆլունան տալի Մըրիֆի պէյ հաղըթլէրի կէօնտէրիլլէր տիր:

— Շամտա մուգիմ շէյի Մաուիլլէ Գաուր էֆէնտի հաղըթլէրինէ, ինկիլթէրրա տէվէթի թարաֆլունան զայլէթ ալլէա պիր շէլիանէ հէալլէ օլունմալլուր:

— Մալլիսի օգոստոս 6 տա Սնարա իարալմէնթուրու գաթան մաուր միւլապէթլիլլէ, հաղմէթլու Գրալիշա հաղըթլէրի տալի հաղըր պուլունտուլարընտան, ինկիլթէրրա տէվէթլիլի պիր ճիւլմէ տէվէթլէր իլլէ հուգուգու տօթալ նէլէրի մալթուր օլունան սուրէթա տէ օլուպ, Իլլիսալմըն էոպիլիլ քէմալ մէրթէպէտէ օլտուղունա, Իլթալէալմէսէլէսինինթալի պիր հիւսնիւ նէթիլէ քէսպ իտէճէկլինէ, վէ մէմալիլի միւլթէլմէպի Միլլէրիլա ճիւլմէրալը արաւընտա զուհուլ իտէն տալը խուսուլմէթին շայանլ թէթսիլի պուլունտուլունա տալի պիր նուլթուրէսի սէօլլէմիլ վէ ապէթի իւղը մէլիսի մէղպուլ թալթիլ գըլնմըլտիր:

— Իսվէճ գրալը հաղըթլէրի, իւքէրաթուր հաղըթլէրիլլէ կէօրիւլ մէք իւղը Փարիսէ կէլիլ, Մալիլու իհթիրամաթը լաղըմէ իւղը Սէն Վալ նամ սէրայտա գաուլու օլունմալլուր:

— Պու կէլէն գըշ, Ֆրանսա շէտիա գըշ օլտուղու մալիւմալիլ շիմտի խէ զըտուր օլտագ, զայլէ շէտիա սըճագ օլտուղունտան, թէլէկրաֆ իլլէ իսթանպուլ պիրալիլ միլ տիր:

— Իթալէտա, էհալիտէն թօլլանմաղլին գաթար վէրիլլէ պէլիւ միլիօն ֆրանգ իսթիֆաղըն եէրինէ տօգուղ եիւղ միլիօնլուգ հիստէտա արղուքէլ պուլունտուլուն կէօրիւլ իլլէ, զիտա էհալէ եաղըլալարը հիստէլէրի թէնիլ օլունմաուր միւլ նաուիլ կէօրիլմիւլ տիր:

Լ.Օ.Գ.ԼՅԻՆ

ՊԻՒՏԵԱԶԱՐԻ

Լիկիրմի կիւնտէն պերու, իգալարդ միլիթիմիդ, պիր թագըմ ատամլարըն նէֆ-ասնէյէթլէրինէ էյլէնճէ օլմագտէ պուլուն, սուղունտան, Փրկիչ, մէթէպլէր, 100 դալէմ գատար կրօնական, վէ 300 դալէմ գատար տախի Քաղաքական իգթիզա-լը վէ պէճիտա իշլէր եիւզ իւթիւնէ գալ-մըշ պէթլէմէթտէ իտուկի հէր քէսէ մա-լիւմ տիր :

Լվլէրտէ, խանլարտա, չարչարտա, գաճկէրտէ վէ մէյսանէլէրտէ, հէր քէ-սին լիսանընտա կէզէն Երուսաղէմ բաթ-րիքլի մէսէլէսի, չօզլար պիր պիրինէ, «սէն գաճնղի թարափտան սըն, լոսա-տի-լալարափաճ մըսըն, Եօգա խաարթալարափաճ մըսըն» տէյու սիւալ իթմէթտէ, քիմիսի «նղովք վար տըր, մուլլագա բաթրիք միաբանութիւնտան օլմալը իմիշ» տիմէթտէ, քիմիսի նղովքլար իլէ միլլէթին խարապը-նա չարչմագ, այրալանաճագ մէթթէպլէտէ սօփուլուգ տուր, միլլէթէ պիր տիրայէթ-լէ բարթիք լազըմ տըր, նղովք մըզովք լազըմ տէյիլ տիր ճէվապընտա պուլուն, մագտէ, քիմիսի Սահմանադրութիւնու թահգիր իթմէթտէ, քիմիսի Ազգային վար-չութիւնա հագարէթ իթմէթտէ, քիմիսի «ֆիւլան ֆիւլան ճիգլիթլէր էօլմէտիքճէ պուլ միլլէթին սահիլն սէլամէթէ վասլ օլ-մասը միւմքին տէյիլ տիր» տէյու տիւ-չիւնմէթտէ, քիմիսի «Ազգային վարչու-թիւնտա տըր պու գապահաթ քի, սրա-ղան Պատրիարք Հայրըն սէօզիւնէ իթիմատ իտէրէք, գուրա սանտըղըն ալըպ, շիմ-տիյէ գատար ինթիսապ օլունան բաթրիյի կէօնտէրէմէտի տէյու թէշէքքի իթմէթ-տէ, քիմիսի ալիմլէրի, հէթիմլէրի վէ տէ-լիգանլը կիւրուհունու, քիմիսի Յակոբ սրբազանը, քիմիսի սրբազան Պատրիարք Հայրը, վէ քիմիսի տախի կալընը Սէթ-հան Յովհաննէս վարդապետի շու ուլղուն, սուղունգլարա սէպէպի էվլէլ թուլթարագ, հեզարան լանթիլէր վէ սիթէմլէր օղունմագ-տէ օլտուղունտան, վէ Ազգային վարչու-թիւն իտէ, շու արատա սուս բուս տու-րուպ, մուղայիր էֆքիարտա պուլունան լարըն տախի էօթէտէ պէրուտէ թօղլանու-րապ, մէճլիսլէր թէշէթլէլ իթմէթտէ պու-լունտուղունտան, նիշէ վէ նիշէ սահիհ ալ-գատէրլէր, միլլէթիմիզին շիմտիքի հալնի կէօրիւպ, շու մէսէլէ սուլճ իւզրէ թէս միլլէթէգիր օլտամտըղը հալտէ, նէթիճէ-սինտէ զուհուրա կէլէճէք ուլղունտու-լուղլարը տիւչիւնիւպ, վէ միլլէթիմիզին իլէրուտէ տիւչար օլաճալը մուսիպէթի միւթալա կլէտիքճէ, գալլէրինտէն աճ ու վահէր չէթէրէք աղլամագտէ տիրլէր :

Հագըգաթէն աղլամագտէ շայան պիր հալ :

Պէօյլէ խուսուպարտա հեզարան քէս, հեզարան տիւրիւ միւթալա վէ թէֆէք-

քիւրլէրտէ պուլունաճաղընտան, պիզ տա-խի, մէազ Ալլահ, շու մէսէլէ հալ օլու-նամտըղը թագտիրտէ, նէթիճէսինտէ շու ուլղունտուղունգլար մէյտանէ կէլէճէթլէր տիր զանն իտէրիդ :

Սատամ քի սրբազան Պատրիարք Հայ-րըմը, Գոստաֆարն իճրաթը մէսուլէյէթի-նի իւզրէրինէ տլմըշ տըր, թապիսթիլէ, Ընդհանուր ժողով վէ Ազգային վարչու-թիւն օլ պապտէ սրբազան Հայրըն պիր թէթիլ ճէվապընը թալէպ իտէճէք տիր. ճէվապ ալամտըղը սուրէթտէ, գուրա սանտըղըն ալըպ, էքսէրիյէթի արա իլէ ինթիսապ օլունան բաթրիյի ումուլմէն միւ-լէթէ պէյան իտէճէք տիր, ումուլմէն միւ-լէթ սէօզիւնիւ վէ իմգասընը թանըմայրպ, մուղայիր պուլունան թարափըն նղովքու-նա իթիպար իտէրէք, Բնդհանուր ժողո-վուն վէ Ազգային վարչութիւնուն հուզու-նու վէ ըրայէթի լազըմէսինի, վէ միլլէթին նամուսունու թանըմտըղը հալտէ, ազգա-յին Երեսփոխանլարըն, վէ պինտէն ալէյհ պիւթիւն մէճիլ վէ Խորհուրդլարըն իսթի-ֆալարընը վէրմէլէրի լազըմ կէլէճէք տիր : Օլ վագըթ մէյտան գալըր մուղայիր թա-րափա. սնլէր տախի աճէլէթէն Սահմա-նադրութիւնու այագ ալթընա ալարագ, էսկի ուսուլտէ պիր միլլէթ մէճիլի թէշ-քիլ իթիթիքտէն սօնրա, Խասակ վարդա-պետի սալթանաթը ճէսիմէ, վէ մէսէրէթի աղիմէ իւզրէ, Եպիսկոպոս ձեռնադրիլ օլ-զուն իշլին Ս. Եջմիաթինէ կէօնտէրէճէրլէր տիր. հալ պու քի, միւմայիլէյհին Եջմիա-թինէ կիտիպ կէլմէսի, պիր գալ այա միւհ թաճ պուլունտուղունտան, օլ հէնկիսմուտէ Խաթանպօլտա վուգու պուլաճագ ֆէնա-լըդլարըն ճէվապընը, հուզուրու մահշէր-տէ պիլէմէյիդ արթըգ քիմ վէրէճէք տիր :

Նղովք թարափտարլարը վէ Սահմա-նադրութիւն տիւչմէլէրի, պիր տէֆա էվլէլէրի կիպի, տէֆիլ միլլէթին իտարէսի տիգլինինի էլինէ ալտըգտան սօնրա, իշէ պաշար պաշամագ, թապիսթիլէ օլ իս-թիֆա իտէճէք թագըմ, տէլիգանլըրը վէ օղունմուշ վէ գալէմ սահիպի կիւրուհուն, էսկի վագըթլարըն իգթիզասընճա, հիտ-տէթ, գաճըր վէ մէյուսիլէթ իւզրէ մէզ հէպ թէպտիլինէ իրթիքիպա իտէրէք, պիր թարափա չէթիլմէյէ թէնէզըլէլ իթմէյիպ, «մատամ քի պէնիմ անըմտա Հայ կազըլը տըր, մատամ քի պու միլլէթին շէրէֆի վէ շէրէֆիլլէրի պանա տախի այիտ տիր, մատամ քի հիչ պիր էվլատըն քէնտի բէ-տէր ու վալիտէսինի ալիլ վագթընտա թէրք իթմէսի ալա ճայիլ տէյիլ տիր» տէյերէք վաճիպէյի զիմմէթինէ վէ թարիզի ինտա-նիյէթէ ըրայէթ իտուպ, վէ Հայրենասի-րութիւն տէնիլէն միւպարէք բուհտան թէշ-վիգ օլունարագ, վէ ալլիլ էվլէրափ տէյէ-րէք, վէ հէր նէվի հուզուգ վէ հագգա-նիլէթ սիլահընը գուլանարագ, պիր զօր-պա իտարէյէ գարըն, մուխպիթիթէ մու-

պաշէրէթ պիրլէ, էվլէլա սրաղան Պատ-րիարք Հայրըն ալէյհինտէ թէշէքքիլէրէ չըզըլարագ, իսթիֆասընը վէրմէսինէ մէճ-պուր իտէճէք տիր. պիրտէ տահա Երու-սաղէմէ բաթրիք կիթմէզտէն էվլէլ, Խա-թանպօլ իշլին տախի պիր եէնի բաթրիք ինթիսապը տէհշէթլու մուարագասը զու-հուրէ կէլմէսիլէ, իքի թարափ տախի, աթէշ կիպի բարլամագտէ պաշայաճագ տըր. վէ մատամ քի, միլլէթ պիր քէրրէ Սահ-մանադրութիւն իսթիլն իշիթիլ, վէ իլէ-րուտէ Սահմանադրութիւն սայէսինտէ, նայիլ օլունաճագ մուհասսէնաթ ու մէն-ֆաաթը քէսիթիյի ֆէհմ էլլէմիշ տիր. մա-տամ քի, տէլիգանլը կիւրուհինն պինտէ սօզուգ եիւզ սօզուան սօզուգու, «Սահ-մանադրութիւն, Սահմանադրութիւն» տէյու նիտա իտէճէք տիր, եէնիտէն պիր Սահմանադրութիւն տախի գօնուլմագ լա-զըմ կէլտէ, մատամ քի, մուղայիր կախօտ քէնտի թապիլլէրինէ Խաարթալ կիւրու-հին իշլինտէ սօզուլտան սօզուլա իմգա-սընը տախի վագ իտէպիլին նաստիր պու-լունապիլմէթտէ տիր, եինէ Լոսա-տի-լալարափաճ կիւրուհունա միւրաճաաթ օլունաճաղը շէօյլէ տուրսուն, լուսաւորեալ կիւրուհ, հագգարը եէրտէ, Սահմանադրութիւնուն պիր հարֆըն տախի թէպտիլ իթմէթ վա-տուլթիւնունու իրթիքիպ իթմէթիքտէն պաշգա, խաարթալար քէնտի քէնտիլէրի-նէ պիր եէնի Սահմանադրութիւն կաթուր-սալար տախի, լուսաւորեալ կիւրուհու-նուն, Սահմանադրութիւն իւզրէրինէ Սահ-մանադրութիւն գապուլ իթմէսի միւմքին սիգ օլաճագ տըր. տէմէք տիր քի, էվլէլ ու ալարը լուսաւորեալլարըն արգուսու իւզ-րէ, Սահմանադրութիւնուն աճքիսմընտ ղէրրէճէ թօղունուլմայարագ, պիր խաղա-ղութիւն օլուպ, շու Երուսաղէմ մէսէլէ-սի թէսիլիէ օլունմատըգճա, նէ Երուսա-ղէմէ բաթրիք կիտէպիլէճէք տիր, նէ կիթ-սէ տախի, ումուլմէն միլլէթէ բաթրիք սա-լըպիլլէճէք տիր. նէ Խաթանպօլտա սըր-բաղան Հայր րահաթ Պատրիարք գալմագ իսթէյէպիլլէճէք տիր, նէ' եէնի թէշէթիլ օ-լունաճագ Ազգային վարչութիւն տէվաճ իտէպիլլէճէք տիր, նէ' հէր քահանալար վէ վարդապետլէր էվլէլէր ըրայէթլէրինի պու-լապիլլէճէթլէր տիր, վէ նէ' տէ նիհայէթ խա-ւարնալար նիյէթի ղէմիլլէրինէ մուվաֆ-ֆագ օլապիլլէճէթլէր տիր. ֆէգաթ, եա-զըգ վէ հեզարան պին կազըգ քի, ղէվալը միլլէթիմիզ, պու արատա էզիլտիքճէ էզի-լիպ, գապրի մուսիպէթէ գարիպ վարա-ճագ տըր :

Իհթիմալ տըր պու միւթալամըգ պա-զըլարա ալըր վէ աճայիպ կէօրիւնէճէք տիր. կէրչի պիզ տախի, մէզքիւր միւ-թալամըգտա եանըլըն օլտուղունմուզու-կէօրմէք արգու իտէրիգ, լաքին կէօրիւնէն քէօյէ գըլաղըլ իսթմէթ տէտիքլէրի տարալ մէսէլի տախի շիմսիքի հալ շէօյլէ

տուրսուն, չիւնքի, ինսան սեօղիւյէ վէ հայլան՝ հուլարըլա պաղլանմագ շարթ տըր, վէ հեմտէ, շիրքէթի ինսանիյէ պի նասընըն թէմէլ տիքէթլիինտէն պիրիսի աիր. չիւնքի, ումումէն միլէթ, միլէթ. ճէ իլէր իլին, քէնտի ընյինի Երեսփոխանլարա, քէնտի հիւսնի ըրգասըլա թէս լիմ իթմիլ տիր. չիւնքի, Երեսփոխանլար հագգսըլ տըրլար տէյու, ումումէն միլէթ թարաֆընտան թէշէթլիլըր օլունուպ, վէ էքսէրիյէթի արա իլէ իսթիֆալարը իս թէնիլուպ, պիր եէնի ընդհանուր ժողով թէշէթլի օլունամըշ տըր. չիւնքի քէզպլէր Սահմանադրութիւնա գարըլ թէշէթլիլըր օլունուպ, էքսէրիյէթի արա իլէ ֆէսիս օլունամըշ տըր. չիւնքի Երեսփոխանլար, Ազգային վարչութիւնուն գարարլարը իւղըրէ, միլէթ թարաֆընտան գուրալարընըր վէրմիլէր տիր. վէ չիւնքի մուղայիր թարաֆտան պուլունանլար, քէնտի պու նիլամըզ, վէ անճագ թէրպիյէսիլ թայիֆէլըրէ մասսուս պուլունան հարաքեաթընա մէրգիյէթլիլըրէ, գարըլարընտա պուլունանլարա տախի քէնտի եաքաճալարընըր պօզմաղէ, հագգ վէ եօլ կէօսթէրմէքտէ տիրէր. թապիյաթիլըր, Սահմանադրութիւն թէմէլ իւղէրինտէ, Երեսփոխանլար մարիֆէթիլըր եաքըմըշ օլան պիր պինայըր, քէնտիլըր մէյտանէ չըզըպ, էօրֆ, հիլէ վէ տէսիսէ գուլվէթիլըրէ եէր իլէ եէքսան իթմէյէ ճէսարէթ իլէտիքլէրի թագտիրտէ, քէնտի եարաճալարըր պինալարը տախի, եինէ քէնտիլըրի կիպի, պաշգալարընըն հէր կիւն վէ հէր սասթ այնի հուգուգ վէ այնի գուլում իւղըր երզըպ խարապ իթմէկէ, հէմ հագըր վէ հեմտէ եէմիլըր պուլունա ճագլարը շիւպհէտէն միւսթէղիի պուլունաճագ տըր:

Ի վիլէթ, պուրտըր ղիյատէսիլըր էսէֆ օլունաճագ պիր քէօշէ տիր քի, խաւար եալ թէսմիլէ օլունանլար, զաթէն միւհ քէմ վէ միւսթաճէմ պուլունան պիր Ազգային խտարէ պինասընըր, պէշ, օն, եիւզ եա իքի եիւզ քիշի պիր արայա կէլըրէք, երգմաղա ճէսարէթ իթտիքլէրի հալտէ, սօնունտա քէնտի գուրաճալարըր պինանըն անէպա նէ՝ գատար թէհլէքէտէ վէ մուլ խաթարատա պուլունաճագըն, ապա թէֆէքթիւր իթմէմէքտէ տիրլըր:

Պագըլը իլէլէճէ Կէֆ:

Ի ԶՄԻՐ

Տիւնեատա էօյէ հայլանլար վար տըրլար քի, քէնտի տիւշմէնլէրինի խըրըալարըպ, վէ ղիյատէ ընճիտէ իթմէք իլիւն, պիր տէֆա ալլ իստիւպ սէրսէմ գըլտըրգտան սօնրա, կէրույէ չէքիլիպ սէրինէ պապարլար, մաղլուպ օլունան պիլչարէ իսէ, պիր աղ նէֆէս ալըպ, թապիաթըն եարտըմըլա եէնիտէն ճանլանմագէ պաշլար պաշլամագ, միւսթէքէպպիր գահ:

րաման տէֆաթէն իւղէրինէ հիւճմ իտուպ. նիհայէթ էօյլէճէ էյլէնէ. ըէք հէլաքիլնէ գատար չալըշըր:

Ի կալէթ Սահմանադրութիւն Սէլէյի, քէմալէթ տիւշմէնի օլան ճէ. հալէթ իպլիսինի թիրի ղաղապընա պիր նիշանկեան իլէտի իսէ տէ, թապիաթըն գանուուս իճրայէ կէլիպ, շու մէլուն տիւշմէնիլն չէքսիկի էլիլէթ ու իօքէնճէտէն քիւլի թէմաշէկեան իպրէթ ալըպ, վէ մէրգումա քէնտի անվալը մուաղապէ. սինի տահա ղիյատէ տէհէթըլ գըլարապ, ախըր ինթիգամ իլէսին ի չիւն, պիրտէն պիրէ հէլաքիլնէ չալըշմաղըպ, իլլա պէօյլէ միւստատէ իտէրէք, էնվալը քէմալէթ վէ մէտէնիլէթ իլէ միւնէվլէր միլէթըր մուվաճէհէսինտէ քէնտի գուլվէթ ու գուտրէթիլի պէյան պիրլէ, միլէթիմիլըն լուսաւորեալ գըմընըր հէմ թէճրիւպէ սահիպի գըլաճագ տըր, վէ հէմ տէ շան ու չէրէֆինի թէգէիտ ու թէէքիտ իտէճէք տիր:

Իսթանպուլտա սօն տէֆա թէճէմ միւս իտէն Ինդհանուր ժողովտա գուհուրէ կէլէն, Լիբրալըք վէ եախօթ թէրպիյէսիլըր իճրալէթի, զաթէն պիր պէհանէյէ պէրլէմէքտէ օլան Իլիիր Լուապէտլէրինէ տախի ալրա. յէթ իթտիկինտէն, «Պալըք պաշտան գօգտու, գույուգտամ նէ գա. պահաթ վար տըր» ֆէհվուրընճա, Բաղաքաւան ժողովարընա, էքսէրիլէթի արա իլէ Լտենադպիր ինթիլապ օլունան, էհլի քէմալէթ վէ սահիպ լիւապաթ Հայրապետ աղա Սալաւանեան (Հաշանիյըր ընկերու. թիւնուն աղալարընտան տըր) ալէ. հինտէ, մէղքիւր ժողով աղալարընտան պուլունան պէշ նէֆէր Լուապէտլէր իսթիֆալարընըր վէրաիքտէն պաշգա, եինէ րահաթ աուլումագ իսթէմէտիքլէրինտէն, յուլիս 28 տէ, 23 նէֆէր քէսան, եանի Լուապէտլէրտէն վէ աբէմէլարընտան, Յուլհաննէս աղա Տիլպէրեան Բօնյիկ, Սարը Գէորգ աղա Ելթան Կորապէտեան, Խաշատուր աղա Բաղալարեան, հաճի Սիւնն աղա Վէմեան, Խաշատուր աղա Բըղլեան, Գարրիէլ աղա Ղաճարախօսեան, հաճի Յուկոր աղա Բաճանեան, Բիքօլօ Յուկոր աղա Վաքապէտեան, Յովհաննէս աղա Սափուռտօֆ Տէլլ Երրահա. մեան, վէ սայիր ընթիլէրի թուլումադաճըրը օլունուգլարը հալտէ, էօյլէ վագթի, տօղըրու Լուաշնորդա. րանա կիտիպ, վէ իքի գաբուսուստա տախի պիր գաշար թուլումադաճը պէքճիլըր գօյուգտան սօնրա, էվ վէլա Տիլպէրեան Յովհաննէս աղա, Բաճանեան Յակոր աղա, վէ Սարը

Գէորգ աղա, Սրբազան Լուաշնորդ Հայրըն եանընա չըզըպ, ագսի օլա. ճագ եա, ղէվալըր Լտենադպիր Հայրապետ աղալար օրատա պուլունուգլարընտան, էլլէրինտէքի պասթօնըր իլէ, մէրգումուն իւղէրինէ գօշա. րագ, ախըրիւ պէտիւրիւ քիւֆիւր. լէր, թէհաիտլէր վէ հագարէթլէր իւղըրէ, վէ ապա գարշըլըք ճէվապ տիլնէմէք իսթէմէքսիլըն, աիշարը գօլմագ իսթէրլէր, վէ մէրգումտա. խի, պասիթէթ, նէղաքէթ, ինսանի. յէթ վէ աուապ ու թէրպիլէր ըրա. յէթէն, վէ քիւլլի ճիւնհայը իւ. ղէրլէրինտէ սապիթ գըլմագ նիլէ. թիլըր, վէ Սրբազան Հայրըն խաթ. րընա հիւրմէթէն ալըպ եիւրիւյիւ վէրիր. թէրպիլէր Լուապէտլէր, շու հարաքեաթըր մէզմուլէրինին, Սահմանադրատէր վէ Լզգասէրլէր թարաֆլարընտան, էաէպսիլըրէ իր. թիքեապ օլունարագ, քէնտուլըրէ այնի սուրէթտէ գարըլ գօնուլմաղէ. թէնէղլիւ օլունամաղըն կէօրտիւք. լէրինտէ, պունու պիր այնի ֆուր. սաթ, վէ աուէթա պիր ֆիւթուհաթ աուտ իտէրէք, տահա ղիյատէ ալըր տէրէճէտէ հարաքեաթըր ըտտիլէ. լէրէ ճէսարէթ պիրլէ, Լախագահ պուլունամաղը հասէպիլըր, Սրբազան Լուաշնորդ Հայրա կիտիպ, եանընտա պուլունան Բաղաքաւան ժողով տի. վանխանէսինին անաթիթարընը ալըր. լար, վէ խըրսըլ կիպի գաբուլարը աշարագ, նէ գատար միլէթճէ տէֆ. թէր վէ քիւլիւք վար իսէ, կէթիր. տիքլէրի իրլէր իլէ պաղապարտան վէ թուլումաճըրարա վիրէրէք Վէ. մեան Սիմոն աղանըն խանէսինէ կէօն. տէրտիքտէն սօնրա, Վասակլար, պի. կիւնահ գուգուլար գանըլա գարնը. նը տօյուրմուշ գուրալար միսիլլիւ, միլլէթճէ ըրգ ու նամուս գուգուսու գանլարըլա, գարնլարը տօյուպ, վահշի հիտտէթլէրի թէսիլն օլուն. ուպ, վէ թէրպիլէսիլըրէ քէլէրիլ. լէ, եիւղլէր վէ կէօղլէրի միւլէմա օլունուլու թագաիրտէ, քէնտի մա. հէլլէրինէ ալտէթ իտէրլէր:

Իլլէթ պարպարճա պիր ֆիւթու. հաթ տահա, նասըր քի պուլունան ագտէմ տախի էօյլէտիք, շու ֆիւ. թուհաթը, պաղը Իսթանպուլ Լիբրա. լարը (Գէյ), համալար սայէսինտէ, վէ Իլմիր Լուապէտլէրի իսէ, թու. լումադաճըր սայէսինտէ գաղանտը. լար:

Հանլընը տըրթըն ֆաթիլհէր. Վասակլար վէ Սերուժանլար տախի միլլէթէ սիգտէն ղիյատէ պիր իսյա. նէթէ ճէսարէթ իթմէտիլէր:

Օհ, եա Բէպպ, անէպա Սիւ. նատինին թէճէլիտի, հէր վագթ

սէ վերաբերեալ միջոցներն պէտք պիտի ունենային իւր զինքնէն ներսը մը իմաստը ուղիւ ցուցադարձ :

Եւս միջոց իշխաններն սեւա-տէթ Ֆէրիշէնէն սիւզ եւ լընը պիտի տէ քաքէնտի պորուրընը չալանա-գատար , քէլքէթ Բէրիշէնիսն պորուրըն , չար ճէվանիպտէն , ազ-գասէրէնը վէ ուսուսմասէրէն գալու-լէրինէ , իրաւը աւագը մուսիպէթ իմաստէն սուր օլմայաճագլարմը տըր :

Խայր , խայր , եւս Իզմիր Ազգա-սէրէնի , Սիւնատիսն չու մէյու-սիյէթ վէրիճի քէլմարընա սէ մի ի-թիպար իմաստինիլ . Սիւնատի թա-պիթատէն իւմիտ վէ ճէսարէթ ալա-րազ , սիզէ միւստէ վէրիքի , Սահ-մանագրու թիւն Բիւզ պիտի վազթուա ճէհալէթտէն մուղուպ օլմայաճագ-տըր . զիրա անտէ պուլունան գու-վ վէթ վէ թէնսիք , պիտի ինսանա , պիտի միլէթէ , վէ պիտի տէվէթէ թապի-օլմայուպ , իլլա թապիթատ հասըլ օլուպ , երես թապիթաթն հիմմէթի իլէ , վէ բիւզիւտարը մարիքէթիլէ , պիւթիւն ճիհանէ ետլըմագտա օլան պիտի բուհու բահմանիլէ թապի պու-լունմագտէ տիր :

Դայրէթ ալընըլ եւս Իզմիրիսն ազ-գասէր քէմաթիլէրի , սինիսիլին սօն տէրէճէլէրինտէ գաղանմաղէ միւլէս-տէր պուլուրուլունուլ շէրէթի կիւնիլէրի , անճագ պու կիւնիլէր տիր :

Ճէսարէթտէն վէ սէպաթտան , եւս Իզմիր կէնճէրի , միգտարի զէրի կէրի գալուպ , թէրէտուիւտ իւզըն օլ-մայընըլ . զիրա մէտէնիլլէթ մէյուտ-նընտա իլք միւքեաթաթա սիզէր նա-յիլ օլմագտընըլ . իմիտ , մատամքի իլք միւքեաթաթաթար անճագ սիզէրէ պէրէ մէքտէ տիրէր . Եւլէ տէ , իլք քէտաքեարըլքար տաթի անճագ սիզ-տէն պէրէնմէքտէ տիրէր :

Հայ հայ , եւս Սահմանագրասէր միւսինիլէր վէ կէնճէր , ճէնապը Բիւզիլանըն պէնիի ատէմէ իհասն պուլուրուլուն էն պիւլիք արըւ-լարտան պիւրիսի տաթի , Եօլուլքտէն սօնրա Էպէտ Էլտպատ ետա ու թիւլ-քէտար գըլընմագ օլուպ , վէ չու միւ-քեաթաթաթ միւլընպէյէ գարըլք , քէնա սէյլէնիլ , վէ տայիմա զէմմ օլունմագ ճէղասը տաթի , հաքգա-նիլէթին իգթիլաթընտան պուլու-նուպ , երես ինայէթի Պարի սայէ-սինտէ , չու խուսուսուն պիտի սու-րէթի քէմաթիլէտէ վէ սէհիլէտէ իճ-րասընա մուվաթթագ օլունուլուն իլլին , թապ ու թէմիլ սանաթը ճին-սի ինսանը իհեա իլլէմիլ տիր . թա-պիթաթիլէ , նիլէ վէ նիլէ ալիմ վու-գուլթարա հիսսէմէնտ պուլունան .

լարըն նամը նամիլէրի , վէ զէրի ճէ-միլէրի , քիւթիւպիւ ալէմտէ գայա-իլէ , տիւնեալար տուրուգճա , սէ-նալէր իւզըն օգուստուլուն միսիլու , 1860 սէնէսի , Իշմէնիսն միլէթի Սահմանագրու թիւն ուղուլունա զայրէթէշ վէ քէտաքեար պուլու-նանլարըն իսմիլէրի տաթի , այնի շէ-րէթ վէ այնի իգպալէ մաղհար պուլ-րուլաճագլար տըր :

Իվլէթ , եւս Սահմանագրասէր-լէր , տէիլ ետլընըլ միւստէթի Էօմ-րիւնիւզտէ սիլլէր , « պէնտէ Սահ-մանագրու թիւն պիւնասընա պիտի թաշ վազ իտուպ , վէ տիւլմէնիլտէն հըթ-ղը իլլին ճանսիքարանէ մուհաթըլք իլլէտիմ » տէյէրէք Եւլիւնիւպ իք-թիլաթ իտէճէթիսիլ , իլլա սիլլիլ-լէրինիլ , վէ սիլլիլլէրիսիլլին սիլլի-լէրի տաթի , այնի քէլմիլէր իլէ , Եւլիւնիւպ իքթիլաթ իտէճէթիլ տիր . վէ տիլէք տիր քի , երես , թա-պիթաթիլէ տէյիլ ետլընըլ Սահմանա-գրու թիւն Պաքիլէսի ըրընա գաստ իտէնիլլին , իլլա նիլէթի շէրիլէ իլէ օնա պիտի աթթը նիլէտէն իտէնիլլին տաթի , նամը պէսնամիլէրի Սահ-լար վէ Սէրուսանլար սըրասընտա , տայիլմիւլ Էվգաթ լանիլէր իւզըն թիլքեթար գըլընմագլար տըր :

() Կ , տէհէթլուն հալ :

ՊԵՅՕՂԼՈՒ

Պուստան ագտէմ , Պէյ ոլլու-Նարեկեան վարժարանըն սուրէթի իմթիհանը իճրա գըլընմագտէ օլուպ պու բազար կիւն տաթի , թէվիլի միւքեաթաթ մէրասիլի իճրա գըլ-նաճաղը ինթիմալին պէյան իլլէմիլ իտիք : Իմիտ պու տէթա եարընքի բազար կիւն ստաթ 3 տէ , Ս . Լը-րուրգուլուն Էլիւլէցիսիստէ , իճրա-յի զինիլթէ միւսպաշէթ օլունուպ պալէն միւստիլ ճաւար տաթի օ-գուստաղը մէմուլտէն պուլունմա-լին , արղուքէշ պուլունանլարըն , ազգասէրլիլլէրին վէ ուսուսմասէր-լիլլէրին իլլաթ պիւրէ թէլիլիլլէրի-այէթ պուլուրմալէրի իլլին խաստէթէն իլան ու պէյան օլունուլ :

— Իզմիրտէ Ալքատաթիւրաք Բիլի-բուլթիւն իսմիլլէ պիտի ընկերուլթիւն թէլքիլ օլունմուլ , վէ թօգաթ մէք-թէպի հաքգընտա մէմուլուն օլունմա-յաճագ հալաթիլլէր կէլիլլէ իստէ , պիլղարուլ տիլէր տէթայէ պըրա-գըրըլ :

Շու միւհիմմ իլան թէրճիւմանը Էլիլալ նամ () ամանը զաղէթտընտա օգուստուլունտան , նէլլինէ միւսա-րաաթ պիւրէ , միւլլէթիլլէրիսիլլին տիլգաթթը թամիլէսին տալէթ ի-տէրիլ :

« Սիլիլան (Էմիլիէն) ճիլլարտա , Պոյաճը-քէթիլ իմթիլաթիւտէ վազը օլուպ , տապը Էս-պաք Սուլթաթա Բէշա քաշա մէրհուսման շէրա-յիլթի աթիլէ իլէ թանաթիլլէ վազթընա մէր-պուլ արալիլին Եօլարը թէվիլլէ , վէ իճալ ի-տէն Էլիլլէրին շիսիլլէ պիտի շէլէ իլլէ պիտի գա-րազթիսան տաթի ինչա գըլընարղընտան , վէ մէլ-գըլին կէթէ , քիլաթը միւլթիլլէ (իլլատէ-քէթիլ քիլաթ) իլլէ բարձա բարձա սաթըմագտէ օլ-տուլունտան , արալիլի մէլքիլլէրի մուլիլլէ իլլ-մէք իմթիլլէրին մահ քէմէյի թէթիլլէրին մէքիլ-մէթըն Խալիթ Էթէնտիլլէ , վէ Պոյաճը քէթիլլէ-տէ սաթին Եօլարը Տիլթիլլէրիսիլլէն սիւպ իլլէ-մէլլէրի իլլան իլան օլունուլ :

« Արալիլի մէլիլլէրին (վազթ օլուն արա-լի) , պէ Էր դիլլիլլէ (արընըն) տէնթի իլլէր-բարա իճարէ վէրիլլէք տիր , Վէ պիւնա վէ ինչա օլունմագ մէնալիլ (Էլլէր) վէ տէքեաթին (տիլք-քէանլար) վէ խան , վէ պալ , վէ պալլէ միւլթէ-սարըլթարընտան պիլլի վէթաթ իմթիլլէրին , իւհ-տէսիլլէրին պուլունան ագարէթիլլէր Էվաթընա , Էվաթըն օլունարըն հալաթ բէտէր ու մատէրի իլլ-զէվէ վէ եա զէվէսիլլէ , վէ բէտէր վէ մատէրի Եօլար , լիպպէվէն վէ լիպպա իւմիլ (Էմմ) թէտէր վէ Էմմ վալտէ թարաթընտան , վէ քէլալլէ , եա վէտէր վէ ետա ութ վալտէ թարաթընտան Է-գարտալ տիլլէր մանաթընտա անլալըմալը արը-պիլապէր վէ Էմմիլլէրիլլէր պէրապէր , քէլա-լիլլէր զէվէ վէ եա զէվէսիլլէ , ալէտէվիլլէ ինթի-գալ իտէճէթ տիր , վէ պէյլէ վէրէս օլունարըն տալէթտէ մահըլ օլմագտ արը : Վէ ագարը մէլ-քիլիլլէ միւլթէարըլթարընտան պիլլի , տէյիլ իլլէ-թէրաղը պիլ վէթա (կէրի տէսմէք) տալէ-թիլլէ թէմիլլէրին թահիլլէ իմթիլլէր , Էապի-տէյիլ իմթիլլէրին վէթաթ իտէր իտէ , ինթիլալ ի-տէճէթէր թարաթընտան , տէյիլ մէլքիլլէր Էտա օլունմագտա , ինթիլալ իճրա օլունմագտա , պու միսիլլէ ագարըն մահըլաթը վազթիլլէրին տէյիլ մէլքիլլէրին , միւլթէվէթան (Էօլէնիլ) թէրէքէսիլլէրին թէմիլլէ , վէ ետալալ պիտի մրգտարի իմթիլլէ օլունմագտըն թագաթիլլէ տաթի , ագա-րին պէտէլլիլլէրին իլլա օլունմագտ արը :

ՄԵՍԳԻՒՄ ԲԵԱԹ		ՃՈՒՄԱԿ ԵԹԵՍԻ			
		ՅՈՒԼԻՍ 22			
		ապրիլ	մայիս	հունիս	հուլիս
Օսմանլը լիւրաթ	զըշ	174 20	175 20	176 15	
Ինկիլիլ	»	192 30	193	194 10	
Փրանսըլ	»	155	154	154 20	
Իմթիլլէր	»	156	157	157 20	
Գարալիլ	»	29 15	29 15	29 20	
Գըրըլիլ	»	89 30	90 10	90 20	
Պէշիլլէր եար . պիլաթ	»	625	640	645	
Խալիլլէ թահիլլիլ	»	74 25	74 30	76 10	
Սէհիլ	»	72 25	74	75	
Գօնաթիլլէր Էսիլ	»	65 10	65	65 30	

		ԲԱԶԱՐ ԵՐԹԵՍԻ			
		ՅՈՒԼԻՍ 24			
		ապրիլ	մայիս	հունիս	հուլիս
Օսմանլը լիւրաթ	զըշ	177	177 25		
Ինկիլիլ	»	195 20	196 20		
Փրանսըլ	»	155	155 10		
Իմթիլլէր	»	158	158 20		
Գարալիլ	»	29 25	29 30		
Գըրըլիլ	»	90 25	91		
Պէշիլլէր եար . պիլաթ	»	630	655		
Խալիլլէ թահիլլիլ	»	77 20	79 10		
Սէհիլ	»	76 20	78		
Գօնաթիլլէր Էսիլ	»	66 20	67 20		

		ՍԱԼԸ			
		ՅՈՒԼԻՍ 25			
		ապրիլ	մայիս	հունիս	հուլիս
Օսմանլը լիւրաթ	զըշ	177 10	177 20		
Ինկիլիլ	»	196 20	196 30		
Փրանսըլ	»	155 10	155 10		
Իմթիլլէր	»	158 10	158 10		
Գարալիլ	»	29 30	29 30		
Գըրըլիլ	»	1	91		
Պէշիլլէր եար . պիլաթ	»	652	655		
Խալիլլէ թահիլլիլ	»	80	73 20	80 20	
Սէհիլ	»	77 20	74 30	78 20	
Գօնաթիլլէր Էսիլ	»	67	66	67 20	

ՄԻՒՆԱՏԻՅԷ ԵՐԺԻՅԱՍ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ . ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԴԱՍԹԱՏԱ ԵՐԹԵՍԻ ԲԵՆԵՍԻՍ ՍՕԳԱԸ ՆՈՒՄԵՐՈ 17]
Յ ՄԻՒՆԱՏԻՅԷՍԵԱՆԸ ԹԱՊԻՍԱՆԻՍԵՍԷ